

Podsekretarz Stanu

Dariusz Mazur

DPK-III.053.2.2024

Warszawa, 30 sierpnia 2024 r.

Pan

dr hab. Marcin Więcek

Rzecznik Praw Obywatelski

Szanowny Panie Rzeczniku,

W związku z Pana wystąpieniem z dnia 24 maja 2024 r., znak VII.520.8.2022.JRO w którym zasygnalizowano istnienie problemu systemowego, *„jakim jest brak należytych gwarancji poszanowania tajemnicy zawodowej przez adwokatów, radców prawnych, notariuszy i prokuratorów, którzy w ramach kandydowania na urząd sędziego przedkładają akta przykładowych prowadzonych przez siebie spraw”* w Ministerstwie Sprawiedliwości przeprowadzono analizy przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 334, dalej: „u.s.p.”), ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r., poz. 390, dalej: „pr. prok”), ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1109, dalej: „u.P.G.”), ustawy z dnia 26 maja 1982 r. prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2022 r., poz. 1184 z późn. zm., dalej: „pr. adw.”), ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 499, dalej: „u.r.p.”), ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. prawo o notariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1001, dalej: „pr. not.”) w zakresie określonym w wyżej wymienionym piśmie. Zwrócono się również o stanowisko do Prokuratury Krajowej.

Przeprowadzona kwerenda przepisów, a także wnioski przedstawione przez Prokuraturę, prowadzą do konkluzji jak poniżej.

W zakresie tajemnicy zawodowej adwokata i radcy prawnego oraz radcy Prokuratury Generalnej RP wskazanie na potrzeby udziału w konkursie na urząd sędziego sygnatur 50 spraw sądowych różnej kategorii nie narusza tejże tajemnicy. Są to bowiem sprawy sądowe nie objęte tajemnicą zawodową pełnomocników procesowych. W tym zakresie nie ma potrzeby interwencji legislacyjnej.

Potrzeba taka zachodzi natomiast w zakresie składania przez adwokatów, radców prawnych i radców Prokuratury Generalnej RP odpisów opinii prawnych i innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa. Analogiczna sytuacja dotyczy notariuszy w zakresie akt postępowania notarialnego i aktów notarialnych. We wszystkich tych dokumentach mogą pojawić się dane wrażliwe (osobowe, majątkowe, handlowe itp.), które są objęte tajemnicą. W toku analiz uznano za wystarczające dla zapewnienia należytych gwarancji poszanowania tajemnicy zawodowej w tym zakresie anonimizację wskazanych wyżej dokumentów.

W przypadku tajemnicy postępowania przygotowawczego ustawodawca *prima facie* nakłada na kandydata będącego prokuratorem wskazanie sygnatur 50 spraw, w których prowadził lub nadzorował postępowanie przygotowawcze, sporządził akt oskarżenia lub środki zaskarżenia albo występował przed sądem lub składał pisma procesowe, a więc spraw zakończonych na etapie postępowania przygotowawczego. Jednak ustawodawca dopuszcza możliwość przedstawienia wykazu sygnatur akt wszystkich spraw, w przypadku mniejszej liczby spraw niż pięćdziesiąt (art. 57a § 2 *in fine*). Nie ulega wątpliwości, że zgodnie z *ustawą*, w takiej sytuacji kandydat może przedstawić sygnatury spraw będących w toku, a więc na etapie postępowania przygotowawczego. Treść powołanych wyżej regulacji przepisów wskazuje, że do naruszenia tajemnicy postępowania przygotowawczego może dojść w sytuacji, w której kandydat na wolne stanowisko sędziowskie w wykazie sygnatur akt spraw wskaże na akta postępowania przygotowawczego pozostającego w toku, prowadzonego przez prokuratora kandydującego na wolne stanowisko sędziowskie lub w przypadku, w którym kandydat przestał być referentem sprawy, w referacie innego prokuratora. Po drugie, w sytuacji, w której kandydat przedstawi w wykazie sygnaturę akt sprawy

zakończonej umorzeniem postępowania przygotowawczego z powodu niewykrycia sprawcy. Po trzecie, w sytuacji, w której sędzia dokonujący oceny kwalifikacji kandydata zażąda przedstawienia przez właściwą jednostkę prokuratury akt spraw prowadzonych bądź nadzorowanych przez kandydata, w których nadal toczy się postępowanie przygotowawcze. Brak jest przepisu, który zwalniałby prokuratora z obowiązku zachowania tajemnicy w przypadku, gdy zdecyduje się kandydować na urząd sędziego. Udostępnienie danych oskarżonych, podejrzanych, pokrzywdzonych i innych uczestników postępowania przygotowawczego i innych materiałów oraz informacji aktowych na potrzeby kwalifikacji prokuratora w związku z wolnym stanowiskiem sędziowskim, w kontekście ochrony wolności i praw konstytucyjnych, nie zostało w sposób nie budzący wątpliwości uregulowane.

W wyniku powyższych ustaleń podjęto decyzję o wszczęciu prac legislacyjnych, których celem będzie wyłączenie możliwości wskazywania przez prokuratorów sygnatur niezakończonych spraw postępowania przygotowawczego, albo spraw umorzonych z powodu niewykrycia sprawcy, umożliwienie adwokatom, radcom prawnym, radcom Prokuraturii Generalnej RP składania zanonimizowanych odpisów opinii prawnych i innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa oraz umożliwienie notariuszom przedstawiania zanonimizowanych akt postępowania notarialnego wraz z zanonimizowanym aktem notarialnym w ramach procedury konkursowej na wolne stanowisko sędziowskie.

Z wyrazami szacunku

Dariusz Mazur
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/